

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи**

НАВЧАЛЬНА (ОЗНАЙОМЧА) ПРАКТИКА

**(Програмові завдання та методичні рекомендації
для керівників практики та студентів)**

<i>Спеціальність</i>	<u>231 «Соціальна робота»</u>
<i>Факультет</i>	<u>педагогічної освіти</u>
<i>Освітньо-кваліфікаційний рівень</i>	<u>«бакалавр»</u>
<i>Курс, семестр</i>	<u>I курс, II семестр</u>

Навчальна (ознайомча) практика. Програма та методичні рекомендації для керівників та студентів першого курсу спеціальності 231 «Соціальна робота».

Розробники:

доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, кан. пед. наук,
доцент Корнят В. С.

доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, кан. психол. наук,
доцент Субашкевич І. Р.

Програма затверджена на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Протокол від «20» січня 2022 р. № 1

В.о. завідувача кафедри доц. Корнят. В. С.

© Корнят В. С., Субашкевич І. Р., 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Мета та завдання навчальної (ознайомчої) практики	4
2. Етапи проходження практики	6
3. Контроль та оцінювання практичних умінь та навичок студентів	8
4. Обов'язки керівників практики	10
5. Права і обов'язки студентів	11
ДОДАТКИ	13
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	25

ВСТУП

Практика є невід'ємною складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Соціальна робота». Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, які вони отримують у процесі навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь; є зв'язуючою ланкою між теоретичним навчанням майбутніх соціальних працівників / соціальних педагогів та їх самостійною роботою у закладах соціальної сфери.

Навчальна ознайомча практика є початковим етапом набуття студентами професійних знань, шлях набуття практичних умінь і навичок соціальної та соціально-педагогічної діяльності з різними категоріями дітей та молоді в закладах соціального спрямування.

Проходження практики є обов'язковим для всіх студентів спеціальності «Соціальна робота». Її тривалість визначена навчальним планом і складає 2 тижні у 2 семестрі, загальна тривалість практики – 90 годин, що відповідає 3 кредитам ЄКТС. Підсумком проходження практики є диференційований залік.

У процесі практики студенти мають можливість:

- сформуванню уявлення про реальну діяльність соціальних працівників / соціальних педагогів у закладах соціального спрямування, основні групи категорій осіб, з якими працює соціальний працівник / соціальний педагог;
- усвідомити проблеми клієнтів та шляхи їх вирішення установами соціальної сфери, громадськими організаціями та іншими структурами,
- працювати над формуванням професійних компетенцій.

Навчальна ознайомча практика – є практикою пасивною, оскільки студенти ще не працюють самостійно, хоча можуть залучатися до виконання нескладних доручень. Вона організовується за пілотним принципом, що дозволяє за короткий термін охопити різні типи і види установ та служб соціальної допомоги різних організаційно-правових форм.

1. Мета та завдання навчальної (ознайомчої) практики

Метою навчальної (ознайомчої) практики є сприяння оптимізації процесу адаптації першокурсників до нових умов навчання та майбутньої професії через ознайомлення з основними напрямками роботи в організаціях, що здійснюють соціальну, соціально-педагогічну та психологічну діяльність з дітьми та молоддю, а також з особливостями професійної діяльності

спеціалістів різного профілю, що працюють в цих закладах; формування у студентів знань про сутність соціальних проблем суспільства та шляхи їх вирішення державою; здійснення професійної діагностики придатності студентів до обраної професії; виявлення якостей, необхідних для успішного навчання та наступної професійної діяльності; сприяння усвідомленню своїх ціннісних орієнтацій, емоційних особливостей, інтересів, здібностей.

Завдання практики:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань студентів про професійну діяльність соціального працівника / соціального педагога;
- формування умінь раціонально розподіляти час, виконувати заплановане, будувати ділові стосунки, вести ділову документацію;
- сформувати уявлення студентів про сфери застосування їхньої майбутньої професійної діяльності;
- ознайомити з різними типами установ, у яких здійснюється соціальна та соціально-педагогічна діяльність;
- мотивувати студентів до розвитку і закріплення професійно-значущих якостей, формування стійких моральних поглядів на професію соціального працівника, соціального педагога;
- формувати вміння здійснювати психологічну саморегуляцію поведінки й діяльності;
- вчити осмислювати та застосовувати студентами на практиці теоретичні знання, усвідомлювати їхню значимість для успішної професійної діяльності;
- виробляти у студентів вміння спостерігати та аналізувати професійну діяльність та поведінку фахівців, поведінку клієнтів; вміння вести ділову документацію.

Бази практики:

Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, дитячі будинки, будинки дитини, навчально-реабілітаційні центри, освітні заклади різного типу, установи для роботи з дітьми, що опинилися у скрутних життєвих обставинах (притулок для дітей, соціальні центри), громадські та недержавні організації та установи.

Вибір бази для проходження соціально-психологічної практики проводиться на основі аналізу виробничих та економічних можливостей установи з точки зору їх придатності для проведення навчальної ознайомчої практики. При цьому враховуються перспективи економічного та соціального розвитку соціально-педагогічної та практичної психологічної роботи, суспільний запит, шляхи постійного покращення підготовки випускників у відповідності з державним стандартом та сучасними міжнародними вимогами.

Бази практики повинні відповідати таким вимогам:

- мати високий рівень організації і культури міжособистісного спілкування;

- забезпечити можливість послідовного проведення практики при виконанні вимог програм;

- мати відповідний кадровий потенціал.

Перелік баз практики може змінювати (доповнюватися) рішенням засідання кафедри корекційної педагогіки та інклюзії в міру появи нових, на основі побажань студентів та суспільних змін.

2. Етапи проходження практики

Проходження навчальної ознайомчої практики передбачає декілька етапів: підготовчий, робочий, підсумковий.

Етапи	Завдання етапів
<i>Підготовчий</i>	<ol style="list-style-type: none">1. Вивчення й освоєння студентами основних базових курсів блоків загально-професійних дисциплін і дисциплін професійної та практичної підготовки відповідно до напрямку 231 «Соціальна робота».2. Вибір установ для проходження практики студентами відповідно до мети і завдань практики.3. Проведення зустрічей з адміністрацією, фахівцями із соціальної роботи й соціальними працівниками зазначених установ, під час яких персонал знайомить студентів з програмами практики; заключення договорів з адміністрацією про надання установи як бази для проходження студентами відповідного виду практики.4. Проведення настаново-методичної конференції по практиці, на якій студентів знайомлять з метою й завданнями практики, строками проходження, базами проходження.

Робочий	Знайомство з умовами проходження практики. Виконання програми практики.
Підсумковий	Підготовка звіту практики. Проведення підсумкової конференції.

Підготовчий етап практики містить в собі вирішення всіх організаційних питань. Він починається з настановчо-методичної конференції, яку організовує та проводить факультетський керівник педагогічної практики. На настановчо-методичній конференції в обов'язковому порядку присутні усі студенти, керівники підгруп, за можливості, керівники від баз практики, заступник декана. Під час її проведення факультетський керівник практики ознайомлює присутніх з наказом про проходження практики, термінами проведення, завданнями практики, переліком звітної документації, формою звітності, датою проведення підсумкової конференції. Заступник декана факультету проводить інструктаж з техніки безпеки і охорони праці.

Підготовка студентів до проходження навчальної ознайомчої практики включає:

- проходження медогляду;
- укладання угод з базами практики;
- ознайомлення студентів з програмою та постановка завдань;
- участь у настановчо-методичній конференції студентів, керівників підгруп практикантів, представників баз практики;
- інструктаж з техніки безпеки і охорони праці.

До практики допускаються студенти які :

- повністю виконали навчальний план теоретичних навчань ;
- пройшли інструктаж з техніки безпеки ;
- пройшли медогляд .

Робочий етап практики передбачає детальне визначення змісту програми практики, знайомство з установою, складання візитної картки установи, ведення щоденника практики, у якому відображається план роботи студента на практику, всі види діяльності, які виконує студент, основні завдання практики.

Підсумковий етап передбачає:

1. Оформлення студентом необхідної документації по практиці.
2. Надання всієї документації факультетському керівникові по практиці на перевірку.

3. Проведення заключної (підсумкової) конференції, на якій підводять підсумки роботи студентів. Тут практиканти обмінюються враженнями, оцінюють свою діяльність, висловлюють зауваження й побажання. Також кожен студент виступає з підсумковою доповіддю за результатами практики. Факультетський керівник виставляє оцінку по практиці студентам.

3. Контроль та оцінювання практичних умінь та навичок студентів

Контроль проходження навчальної ознайомчої практики здійснюється у двох формах: поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється керівником-методистом від факультету комплексними методами і передбачає: контроль початку і закінчення роботи; контроль за достовірністю записів у щоденнику практики, за своєчасністю, повнотою і якістю виконання завдань практики.

Підсумкове оцінювання практики здійснюється керівником-методистом від факультету за європейською кредитно-трансферною системою (100-бальною шкалою). Загальна кількість балів розподіляється рівномірно:

- 50 балів отримує студент на робочому етапі практики,
- 50 балів – під час проведення диференційованого заліку.

За результатами захисту звіту, поданої документації виставляються і затверджується оцінка, яка свідчить про якість виконання (невиконання) студентом вимог навчального плану проходження навчальної ознайомчої практики. Бали, отримані на базі практики та під час заліку сумуються і виставляється загальна оцінка за національною шкалою та шкалою ECTS. Така оцінка виставляється у відомості та заліковій книжці студента. Відсутність диференційованого заліку з практики вважається академічною заборгованістю за відповідний семестр.

Розподіл балів, отриманих на базі практики:

№ п/п	Види діяльності	Бали
1.	Відвідування та своєчасність прибуття на бази практики	1-30
2.	Активність та допитливість під час навчально-ознайомчої практики	1-10

3.	Вміння налагоджувати контакт з працівниками та вихованцями на базі практики	1-5
4.	Надання допомоги соціальному педагогу, соціальному працівнику у виконанні їхніх професійних обов'язків	1-5

Розподіл балів під час проведення диференційованого заліку:

№ п/п	Види діяльності	Бали
1.	Своєчасність здачі звітної документації практики	1-5
2.	Якість оформлення та виконання матеріалів звітної документації	1-20
3.	Презентація результатів практики (презентація проведеної роботи з використанням ІКТ, широта, повнота, грамотність поданої інформації)	1-20
4.	Присутність та участь на підсумковій конференції за результатами практики	1-5

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
81-89	B	добре
71-80	C	
61-70	D	задовільно
51-60	E	

Звітна документація.

Документація подається кожним студентом індивідуально в окремій папці (Титульна сторінка – див. Додаток А),

- 1) Щоденник практики (Додаток Б).
- 2) Індивідуальний план роботи на період практики (Додаток В).
- 3) Аналіз кожної установи, організації, яку відвідав студент (Додаток Д).
- 4) Звіт про підсумки навчально-ознайомчої практики (Додаток Ж).
- 5) Допоміжні матеріали.

4. Обов'язки керівників практики

Керівник практики факультету:

- здійснює підбір закладів (служб, установ, організацій) для соціально-психологічної практики студентів спеціальності;
- забезпечує планування, організацію й облік результатів усіх видів практики в коледжі, складає проект наказу про розподіл студентів для проходження практики;
- організовує та проводить настаново-методичну конференцію на початку практики, підсумкову конференцію;
- організовує проведення підсумків практики;
- вносить пропозиції щодо вдосконалення практики, бере участь в обговоренні питань організації практики на засіданні кафедри.

Керівник підгрупи практикантів:

- здійснює підбір закладів (служб, установ, організацій) для соціально-психологічної практики студентів спеціальності;
- бере участь в організації і проведенні настановчої і підсумкової конференції зі навчальної ознайомчої практики;
- здійснює безпосереднє керівництво практикантами;
- разом з керівником бази практики або його заступником розподіляє студентів на робочі місця;
- інформує студентів про систему звітності з практики;
- інформує деканат про проблеми, які виникають під час проходження практики, вживає заходи для їх вирішення;
- перевіряє звітну документацію студентів про роботу за час практики і разом з соціальним педагогом (працівником) від служб (організацій, установ) виставляє оцінку за практику.

Керівник бази практики (установи, організації):

- організовує практику у відповідності до угоди та програми практики;
- забезпечує відповідні умови для проведення навчальної ознайомчої практики, проводить роботу з працівниками, обслуговуючим персоналом з питань практики;
- знайомить студентів зі службою (установою, організацією), організацією роботи, штатом, з документацією, кабінетами;
- разом з керівником практики розподіляє студентів на робочі місця;
- відвідує (вибірково) заняття практикантів і бере участь у їх обговоренні;
- проводить наради на початку і в кінці педагогічної практики;
- аналізує, оцінює роботу студента, оформляє відповідну документацію.

Працівник служби (установи, організації), соціальний педагог, соціальний працівник:

- ознайомлює закріплених за ним студентів зі змістом та особливостями своєї роботи;
- разом з керівником практики розподіляє між студентами види роботи;
- залучає практикантів до роботи з клієнтами;
- консультує студентів при підготовці їх до виконання завдань практики;
- бере участь в аналізі та оцінці роботи, проведеної студентами;
- бере участь у нарадах з педагогічної практики при адміністрації служби (установи, організації), а також, якщо є можливість, у підсумковій конференції за результатами практики.

5. Права і обов'язки студентів

Студент-практикант має право:

- внести пропозицію щодо бази проходження практики;
- з усіх питань, які виникають під час практики, звертатись до керівників практики від факультету, заступника декана, декана, адміністрації, працівників служб (установ, організацій) отримати необхідну консультацію;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення підготовки студентів до педагогічної практики, її організації і проведення;
- брати участь у зборах, нарадах, конференціях та інших заходах закладу (установи, організації), де проходить практику;
- користуватись бібліотекою, кабінетами і навчально-методичними посібниками даного закладу (установи, організації).

Студент-практикант повинен:

- до початку практики пройти медогляд, одержати від керівника практики інформацію щодо порядку оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- своєчасно виконувати всі види робіт, передбачених програмою педагогічної практики та індивідуальним планом, старанно готуватись до кожного заняття і проведення усіх видів роботи;
- бути зразком організованості, дисциплінованості, ввічливості, працьовитості, дотримуватись правил безпеки і охорони праці, виявляти свою професійну компетентність;
- організовувати свою роботу відповідно до вимог Правил внутрішнього розпорядку закладу, служби (організації, установи), в якій він проходить практику, розпоряджень адміністрації і керівників практики;
- брати участь у настановній та підсумковій конференціях;
- дотримуватись графіку роботи, затвердженого керівником, бути присутнім на практиці протягом визначеного часу, вчасно повідомляє про причини відсутності на практиці;
- вивчати спеціальну педагогічну, методичну, психологічну літературу;
- брати участь у групових семінарах, тренінгах, консультаціях, що проводяться під час проходження практики; виконувати усі завдання, передбачені програмою практики, сумлінно готуватися до своєї роботи;
- під керівництвом викладача складати індивідуальний план практики;
- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку базової установи, інструкцій, розпоряджень адміністрації установи і керівників практики;
- своєчасно оформляти необхідну для практики документацію;
- здійснювати самоаналіз власної діяльності, рівня практичних умінь;
- висловлювати пропозиції щодо удосконалення організації практики, вдосконалення практичної підготовки.

Вважається, що студент, який не проходить практику, або робота якого під час практики визнана незадовільною, не виконав навчального плану даного семестру. Йому, за рішенням кафедри, може бути надана можливість повторного проходження практики без відриву від навчальних занять.

ДОКУМЕНТАЦІЯ

проходження навчальної (ознайомчої) практики

з _____ по _____ 20 __ року

студент__ групи _____

спеціальності 231 «Соціальна робота»
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка

(прізвище, ім`я, по батькові)

ЩОДЕННИК

проходження навчальної (ознайомчої) практики

з _____ по _____ 20__ року

студент _____ групи _____

спеціальності 231 «Соціальна робота»

факультету педагогічної освіти

Львівського національного університету імені Івана Франка

(прізвище, ім'я, по батькові)

Студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка

підприємства, організації, установи « ___ » _____ 202__ р.

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка

Підприємства, організації, установи « ___ » _____ 202__ р.

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Наступні сторінки:

Ліва сторона зошита

Права сторона зошита

№ з/п	Дата	Зміст роботи	Аналіз роботи, власні спостереження, думки, висновки	Підпис керівника

Міністерство освіти і науки України

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет педагогічної освіти

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

Індивідуальний план

проходження навчальної (ознайомчої) практики

з _____ по _____ 20__ року

Студента

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет

_____ педагогічної освіти

Кафедра
роботи

_____ спеціальної освіти та соціальної

освітньо-кваліфікаційний рівень

_____ бакалавр

спеціальність

_____ 231 «Соціальна робота»

_____ 1 _____ курс, група _____ ФПС – 11

Вид практики: навчальна (ознайомча)

№ з/п	Дата	Зміст практики	Завдання для студентів
1.		<p>Ознайомлення з програмою практики. Бази практики, їх можливості. Порядок організації практики. Вимоги до ведення документації студентів.</p>	<p>Завести щоденник. Переписати план практики.</p>
2.		<p>Організація психологічної служби дошкільного навчального закладу (ЛНВК школа-садок «Малюк» м. Львів). Розмежування посадових обов'язків практичного психолога та соціального педагога. Форми та напрями соціально-педагогічної та психологічної підтримки дітей дошкільного віку. Робота працівників закладу з батьками.</p> <p>Організація психологічної служби загальноосвітнього навчального закладу. Розмежування посадових обов'язків практичного психолога та соціального педагога. Форми та напрями соціально-педагогічної та психологічної підтримки дітей. Форми та методи співпраці з педагогічним колективом.</p>	<p>Оформити в щоденнику записи відповідно до поставлених завдань.</p> <p>Записати у щоденник загальні відомості про школу. Особливості роботи соціального педагога та практичного психолога. Особливості організації роботи з учнями.</p>
3.		<p>Організація роботи відділу у справах дітей ЛМЦСССДМ. Вивчення нормативних документів, документів відділу: план роботи, накази щодо роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишилися без батьківського піклування. Ознайомлення з статистичною звітністю. Діяльність</p>	<p>Виписати нормативні документи, документи міського відділу: план, накази, статистичну звітність.</p>

		волонтерського руху.	
4.		Організація роботи з охорони життя і здоров'я, виховання та навчання дітей в дитячому дошкільному будинку №1. Бесіда з директором, психологом, методистом. Приналежність до відомства, режим та особливості роботи. Комплектування груп та забезпечення їх кадрами, спостереження організації навчально-виховної роботи з дітьми.	Записати у щоденнику розповідь директора про заклад, психолога, юриста. Записати загальні відомості про дітей, з якими працюють, про їх індивідуальні особливості і проблеми.
5.		Організація роботи та навчально-корекційна діяльність в Львівській спеціальній загальноосвітній школі-інтернаті № 102 для розумово відсталих дітей.	Записати загальні відомості про школу-інтернат, контингент учнів, працівників, особливості організації навчально-виховної роботи з учнями.
6.		Геріатричний пансіонат. Знайомство з призначенням закладу. Бесіда з вихователями, мешканцями.	Призначення закладу. Записати бесіду з директором, вихователями, мешканцями закладу.
7.		Ознайомлення з специфікою роботи загальноосвітньої школи-інтернату № 2. Основні групи дітей, які виховуються в закладі. Особливості роботи практичного психолога, соціального педагога / працівника в закладі. Спостереження уроків та позаурочних заходів.	Записати загальні відомості про заклад. Відомості про контингент дітей, спеціалістів школи-інтернату.
8.		Ознайомлення з роботою Львівського центру реабілітації «Джерело» для дітей з вадами опорно-рухового апарату (ДЦП). Бесіда з директором, дефектологом, лікарем, реабілітологом, психологом, соціальним педагогом / працівником.	Записати загальні відомості про центр, контингент учнів, працівників, особливості організації навчально-виховної роботи з вихованцями. Описати обладнання для занять з дітьми.

9.		Ознайомлення з роботою Львівської середньої загальноосвітньої спеціальної школи-інтернату № 100.	Записати зміст бесіди з провідними спеціалістами закладу.
10.		Звіт студентів про виконання програми та індивідуального завдання.	Представлення звітів у вигляді презентацій та звітної документації.

Керівник підгрупи практикантів:

Схеми аналізу установи (орієнтовні)**Схема 1.**

1. Повна назва закладу, юридична адреса. Короткий опис установи (рік заснування, реорганізації, особливі дати тощо).
2. Склад адміністрації, соціально-психологічної служби (прізвище, ім'я, по батькові).
3. Аналіз плану роботи соціального педагога (основні напрями, форми й методи роботи, врахування у плануванні особливостей закладу, його розташування, категорій учнів).
4. Аналіз основних груп та категорій дітей, з якими працює соціальний педагог.
5. Зв'язки соціального педагога з державними органами, громадськими організаціями, соціальними службами у вирішенні соціально-педагогічних проблем.

Схема 2.

1. Назва організації.
2. Адреса, телефон.
1. Історична довідка (рік та передумови створення, ініціатори і засновники, основні етапи становлення або реорганізації).
2. Форма власності.
3. Джерела фінансування.
4. Нормативна база діяльності.
5. Задачі та функції служби.
6. Організаційна структура служби.
7. Штат працівників (кількість, посади і посадові обов'язки).
8. Соціальний портрет контингенту клієнтів.
9. Основні напрями, форми і методи роботи.
10. Діагностичні технології у роботі служби.
11. Об'єкти, організаційні форми, види технологій соціально-педагогічної роботи.
12. Вертикальні та горизонтальні зв'язки у здійсненні соціально-педагогічної роботи.

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

ЗВІТ

про підсумки проходження навчальної (ознайомчої) практики

студента (-ки) _____

групи _____ *спеціальності* _____

1. Бази проходження практики. Коротка характеристика-опис баз практики. Умови проходження практики.
2. Вид та тривалість практики.
3. Завдання практики, які були поставлені перед студентом.
4. Зміст доручень, характер виконання (індивідуальний чи груповий, самостійно чи під контролем спеціалістів чи у якості помічника).
5. Власні рефлексії щодо пройденої практики (ступінь готовності до виконання завдання, ступінь задоволення від участі у професійній діяльності служби, результативність роботи, надбаний досвід).
6. Опис труднощів та проблем, з якими стикався студент (психологічні, комунікативні, етичні, теоретико-методичні труднощі).
7. Пропозиції щодо покращення та вдосконалення проведення практики.

Дата _____

Підпис _____

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дутчак І. І. Організація та проведення практики з образотворчого мистецтва у школі : методичні рекомендації для керівників практики і студентів 6 курсу ОКР «бакалавр» зі спеціальності «Образотворче мистецтво» / І.І. Дутчак, Н.В. Казакова. – Хмельницький: відділ педагогічної практики ХГПА, 2013. – 17 с.
2. Корнят В.С. Соціально-психологічна практика: методичні рекомендації для керівників практики і студентів 4 курсу ОКР «бакалавр» факультету педагогічної освіти зі спеціальності 6.010106 «Соціальна педагогіка» / В.С. Корнят – Львів : Малий видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 30 с.
3. Машкіна Л.А. Педагогічна практика у системі ступеневої підготовки вчителів початкових класів: Програма та методичні рекомендації щодо її реалізації. – Хмельницький: Вид-во ХГПІ, 2006. – 52 с.
4. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Наказ Міністерства освіти України від 2 червня 1993 №161 // Освіта України: Нормативно-правові документи. – К.: Міленіум, 2001. – С. 382 – 399.
5. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти № 351 (0351281-94 від 20.12.94) // Інформ. зб. Міністерства освіти України. – 1993. – № 17 – 18. – С. 16 – 30.